

Nr 172.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.; given Stockholms slott den 21 mars 1941.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.

GUSTAF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g
till
L a g
om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Påträffas spritdrycker eller vin eller rusgivande ersättningsmedel därför hos person, som av polisman beträdes med fylleri, skall egendomen av polismannen tagas i beslag.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, där någon med skäl misstänkes för brott som avses i 1 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon, såvitt angår drycker och ersättningsmedel vilka av föraren medförts å färden för egen räkning eller, ehuru de medförts av annan, kunna antagas hava varit avsedda jämväl för föraren.

2 §.

Äger beslagaren själv anställa åtal, åligger det honom att, därest han finner beslaget böra bestå, så snart ske kan väcka talan angående ansvar för brottet. Äger han icke själv anställa åtal, skall han ofördröjligen underätta vederbörande åklagare om beslaget, och har denne att pröva huruvida beslaget skall bestå samt, därest beslaget finnes icke böra hävas, väcka talan enligt vad nyss sagts.

Anställes ej åtal inom en månad från det beslaget ägde rum, skall beslaget hävas, där ej Konungens befallningshavande medgiver att det må bestå under viss ytterligare tid.

3 §.

Egendom som tagits i beslag enligt denna lag skall, därest den som åtalas enligt vad i 2 § sägs finnes hava begått brottet, dömas förverkad, såvida ej särskilda omständigheter till annat föranleda.

Med drycker och ersättningsmedel, som dömas förverkade, skall förfaras på sätt i 7 kap. 20 § 2 mom. förordningen den 18 juni 1937 angående för-

säljning av rusdrycker föreskrives; och skall belopp som erhålles vid för-
yttring av förverkad vara tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1941.

Genom denna lag upphäves lagen den 20 juni 1924 (nr 227) angående
förverkande i visst fall av spritdrycker och vin; dock skall sistnämnda lag
tillämpas beträffande egendom, vilken tagits i förvar före den nya lagens
ikraftträdande.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, fråga om *ny lagstiftning angående förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.*

Föredraganden anför:

Till bestämmelserna i 18 kap. 15 § strafflagen om straff för fylleri ansluta sig vissa föreskrifter i *lagen den 20 juni 1924 (nr 227) angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin*, i det följande kallad förverkandelagen. Enligt denna lag skola spritdrycker, vin och rusgivande ersättningsmedel därför, vilka påträffas hos person som anhålles för fylleri, tagas i förvar av polismyndigheten och, därest ansvar ådömes för fylleriförseelsen, dömas förverkade, såvida ej särskilda omständigheter till annat föranleda. Med förverkade drycker och ersättningsmedel skall förfaras på sätt i 7 kap. 20 § 2 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker föreskrives. Belopp, som erhålles vid föryttring av förverkad vara, skall tillfalla kronan.

Syftet med denna förverkandelagstiftning har angivits vara, att den anhallne icke omedelbart efter det han nyktrat till och frigivits skall sättas i tillfälle att ånyo berusa sig, varjämte förverkandet antagits skola verka i viss mån uppfostrande.

Förverkandelagen är icke tillämplig gentemot den som — utan att vara överlastad av starka drycker såsom i 18 kap. 15 § strafflagen sägs — anhålles för brott mot 1 eller 2 § i *lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon*. I 1 § sistnämnda lag stadgas straff för den som vid förande av automobil, motorcykel eller traktortåg är så påverkad av starka drycker att han kan antagas icke äga nödigt herravälde över sina handlingar. Straffet är fängelse i högst ett år eller vid mildrande omständigheter dagsböter, dock ej under tio. Har föraren vid brottet ådagalagt grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors

liv eller egendom, skall han enligt 2 § dömas till fängelse eller straffarbete i högst ett år.

Enligt 21, 26 och 37 §§ *vägtrafikstadgan den 23 oktober 1936 (nr 562)* äger polisman förbjuda den, som kan antagas vara så påverkad av starka drycker, att han icke äger nödigt herravälde över sina handlingar, att föra automobil, motorcykel eller traktortåg ävensom, därest förbudet icke efterkommes, hindra honom att föra fordonet. Dessa bestämmelser få anses vara ett uttryck för polisens allmänna skyldighet att förebygga brottsliga handlingar.

Under de senaste åren ha flera framställningar gjorts om utvidgning av förverkandelagens tillämpningsområde.

Sålunda har *motorförarnas helnykterhetsförbund* i skrivelse den 10 november 1937 hemställt om sådan ändring av lagen, att den komme att vinna tillämpning jämväl å den som bryter mot 1934 års lag eller som av polisman med stöd av vägtrafikstadgan förbjudes eller hindras att föra automobil. De skäl, som föranlett bestämmelserna angående omhändertagande och förverkande av rusdrycker vid fylleri, gjorde sig enligt förbundets mening än mer gällande då någon vid förande av motorfordon vore så påverkad av starka drycker, att han kunde antagas sakna nödigt herravälde över sina handlingar. Ur trafiksäkerhetssynpunkt ansåge förbundet det vara av största vikt, att en av rusdrycker påverkad person, vilken när som helst hade möjlighet att ånyo börja föra fordonet, berövades de närmaste möjligheterna att förtära ytterligare rusdrycker.

Vidare har *föreningen Sveriges stadsfiskaler* i skrivelse den 6 december 1937 anhållit om sådan ändring i förverkandelagen, att denna komme att omfatta jämväl det fall, då rusdrycker anträffades hos motorfordonsförare som till följd av alkoholförtäring kunde antagas sakna nödigt herravälde över sina handlingar.

Ifrågavarande spörsmål har även varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Vid 1938 års riksdag uttalade sålunda andra lagutskottet (utlåt. nr 17) i anledning av en motion (II: 329), att enligt utskottets mening starka skäl talade för att förverkandelagen gjordes tillämplig jämväl å den som framfört motorfordon under det han varit så påverkad av starka drycker, att han kunde antagas icke hava ägt nödigt herravälde över sina handlingar. Då emellertid spörsmålet redan vore föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet, fann utskottet icke anledning föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t göra någon framställning i denna fråga. Utskottets utlåtande godkändes av riksdagen.

Inom justitiedepartementet har sedermera upprättats en den 15 november 1940 dagtecknad *promemoria*, vari nämnda fråga upptagits till behandling.

I promemorian anfördes bland annat:

Att förverkandelagen visat sig vara av värde lärar väl knappast vara föremål för olika meningar. Däremot kan det ifrågasättas, huruvida ej lagens tillämpningsområde blivit väl snävt begränsat. Någon utsträckning av rätten

att omhändertaga rusdrycker torde knappast böra ifrågakomma beträffande personer i allmänhet, vilka utan att vara druckna såsom i 18 kap. 15 § strafflagen sägs dock äro synbart påverkade av alkohol. Förare av motorfordon måste emellertid anses intaga en särställning med hänsyn till att onyktra motorfordonsförare utgöra ett allvarligt hot mot trafiksäkerheten på gator och vägar. Statsmakterna ha också vidtagit åtgärder för att minska denna fara och genom 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon bestämt allvarliga straff för onykterhet vid ratten. Då det såväl ur nykterhetssynpunkt som med hänsyn till trafiksäkerheten torde vara motiverat att låta förverkandelagen avse även den som anhålles för brott mot 1 § i 1934 års lag, synes förverkandelagen böra kompletteras i nu ifrågavarande hänseende.

En begränsning av den sålunda förordade bestämmelsens räckvidd torde emellertid böra göras. Därest bestämmelsen avfattades så, att den bleve generell tillämplig å rusdrycker, som anträffas hos en för rattfylleri anhållen person, skulle den i vissa fall kunna leda till mera vittgående ingripanden än som åsyftas med gällande stadgande beträffande den som anhålles för fylleri, exempelvis då en person, som misstänkes för rattfylleri, för undersökning och förhör anhålles i sin bostad först sedan färden avslutats. Övervägande skäl synas tala för att låta stadgandet avse endast sådana drycker som den anhållne medhaft å färden. Med en sådan utformning av stadgandet torde även klart framgå, att de rusdrycker, som medhafts av passagerare i fordonet, icke omfattas av stadgandet.

Motorförarnas helnykterhetsförbund har föreslagit, att förverkandelagen måtte utsträckas till att avse även det fall, då en polisman med stöd av 21 § vägtrafikstadgan förbjuder en spritpåverkad person att föra automobil. En sådan utvidgning av lagen synes emellertid vara ägnad att väcka betänkligheter, då den skulle innebära att polisman finge omhändertaga en persons egendom utan att denne ens misstänkes för ha begått en straffbelagd handling. Det må vidare erinras, att polisman enligt gällande bestämmelser äger att till förebyggande av brott mot 1934 års lag förbjuda den som är påverkad av starka drycker att föra motorfordon och om så erfordras hindra honom därifrån. Att härutöver stadga rätt eller skyldighet för polisman att omhändertaga rusdrycker synes icke vara påkallat av något större praktiskt behov.

I anslutning till vad sålunda anförts hade utarbetats ett vid promemorian fogat förslag till lag angående förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin.

I detta förslag hade såsom första stycke upptagits stadgandet i 1924 års förverkandelag, att spritdrycker eller vin eller rusgivande ersättningsmedel därför, vilka påträffas hos person som anhålles för fylleri, skola tagas i förvar av polismyndigheten och, därest ansvar ådömes för fylleriförseelsen, dömas förverkade, såvida ej särskilda omständigheter till annat föranleda.

Denna bestämmelse skulle, enligt andra stycket i förslaget, äga motsvarande tillämpning, då någon anhålles för brott mot 1 § i 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon, dock endast beträffande drycker och ersättningsmedel därför, som den anhållne medhaft å färden.

Den nya lagstiftningen föreslogs skola träda i kraft den 1 juli 1941, varvid 1924 års förverkandelag skulle upphöra att gälla.

Över promemorian jämte därvid fogat lagförslag ha efter remiss *yttranden* avgivits av rikets hovrätter och överståthållarämbetet, som tillika överlämnat ett av statspolisintendenten avgivet yttrande i ärendet, samt av styrelserna för föreningar. Sveriges häradshövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare och föreningen Sveriges stadsfiskaler ävensom av föreningen Sveriges landsfiskaler, kungl. automobilklubben och motormännens riksförbund.

Den föreslagna utvidgningen av tillämplighetsområdet för 1924 års förverkandelag har i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran i samtliga yttrandena. Hovrätten för Övre Norrland har därvid framhållit, att tillräckliga skäl torde föreligga för en lagstiftning om rusdryckers förverkande vid rattfylleri. Även vid detta brott finge det nämligen enligt hovrättens mening anses omoraliskt och förkastligt, att samhället låte den brottslige fritt förfoaga över rusdrycker som han nyss missbrukat. Förverkandet finge även i detta fall utgöra en om straff påminnande påföljd. Vidare gjorde en preventiv synpunkt sig gällande på det sätt, att en bestämmelse om förverkande vore ägnad att i viss mån förekomma att rusdrycker medfördes för förarens räkning å bilfärder. I den mån lagbestämmelsen komme att verka i sådan riktning vore den tydligen av stort värde.

Vissa ändringar i det remitterade förslaget ha emellertid ifrågasatts.

Beträffande ordet »anhålles», vilket förekommer i 1924 års förverkandelag samt i första och andra styckena av det remitterade förslaget, har föreningen Sveriges landsfiskaler framhållit, att detta uttryck icke vore tillfredsställande. En person, som vore känd av vederbörande polisman, behövde icke nödvändigtvis anhållas, därest han icke vore så överlastad av starka drycker, att han icke kunde taga vara på sig själv, eller i samband med fylleriet begått någon förseelse, som ansåges böra föranleda ett anhållande. Han kunde exempelvis anmanas att avlägsna sig från platsen och begiva sig till sitt hem, vilket icke uteslöte rapport och åtal för fylleri. Därest i ett dylikt fall den berusade medfört spritdrycker, borde polismannen vara berättigad att taga dryckerna i förvar. Denna erinran måste i än högre grad anses befogad, därest lagen skulle tillämpas även beträffande drycker, vilka medfördes av person som rapporterades för brott mot 1 § i 1934 års lag.

Göta hovrätt har framhållit, att ordet »anhålles» i andra stycket av det remitterade förslaget kunde såtillvida giva anledning till missförstånd, att man möjligen kunde antaga, att stadgandet icke skulle omfatta de fall då avförande till polisstationen icke ägde rum eller då inställelsen där endast avsåge tagande av blodprov. Med hänsyn bl. a. härtill hemställde hovrätten, att uttrycket måtte utbytas mot något annat, exempelvis »med skäl misstänkes», som användes i 1 § andra stycket i 1934 års lag om blodundersökning i brottmål. Även hovrätten över Skåne och Blekinge har ifrågasatt, huruvida icke ett annat uttryck borde användas, t. ex. »misstänkes». Statspolisintendenten har föreslagit, att ordet »gripes» måtte brukas i detta sammanhang.

Vidare ha Svea hovrätt och Göta hovrätt hemställt om sådan jämkning av andra stycket, att brott av alkoholpåverkad förare mot 2 § i 1934 års lag ut-

tryckligen inbegripes. Även hovrätten över Skåne och Blekinge har ifrågasatt, huruvida icke hänvisning borde göras till nämnda paragraf.

I fråga om de drycker, som enligt förslaget skulle kunna tagas i förvar, har överståthållarämbetet ifrågasatt, huruvida icke lagens bestämmelser borde utsträckas att omfatta jämväl maldrycker med hänsyn till den utbredda vanan att använda sådana drycker som berusningsmedel. Statspolisintendenten har föreslagit att »vissa slag av maldrycker» borde få omhändertagas.

Beträffande den föreslagna bestämmelsen, att rätten att taga i förvar skulle gälla sådana drycker, som föraren medhaft å färden, har Göta hovrätt anført bland annat:

Om t. ex. en chaufför sändes i uppdrag att för annans räkning inköpa och hemforsla rusdrycker, böra dessa å färden medhavda drycker uppenbarligen icke förverkas därför att chauffören under färden befinner sig i alkoholpåverkat tillstånd. Å andra sidan bör enligt hovrättens uppfattning den omständigheten att dryckerna helt eller delvis tillhöra annan än föraren icke under alla förhållanden utesluta förverkandepåföljd. Om t. ex. föraren och passagerare gemensamt inköpt dryckerna för förbrukning under färden eller om föraren fått rätt att under färden deltaga i förbrukning av drycker, som inköpts av annan, bör förverkandepåföljd beträffande dessa drycker kunna inträda. Drycker som tillhöra föraren och av honom medföras å färden böra väl i regel förverkas, men fall kunna undantagsvis tänkas förekomma, då detta rimligen ej bör bliva fallet. Föraren har kanske hämtat ett större parti vin, som ej alls är avsett för konsumtion under färden. Den omständigheten att han medför partiet under färd, då han befinner sig i alkoholpåverkat tillstånd, bör ej föranleda, att frågan om förverkandet bedömes annorlunda än om partiet befunne sig hemma i hans bostad.

Hovrätten har därför hemställt om sådan ändring av förslaget, att förverkandepåföljd komme att drabba endast sådana av föraren medhavda rusdrycker, som helt eller delvis tillhöra honom eller må av honom förbrukas, dock icke där dryckerna uppenbarligen ej äro avsedda för förbrukning under färden.

Statspolisintendenten har ifrågasatt, att förverkandet skulle omfatta endast vad som uppenbarligen vore avsett för den anhållnes eget bruk. Styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar har framhållit, att det ofta förekomme, att förare av motorfordon blivit överlastade av spritdrycker som passagerare medfört. Det borde därför enligt styrelsens mening övervägas, om ej även av den anhållnes sällskap eller passagerare å färden medförd sprit borde bliva förverkad. För att därvid icke gå för långt kunde undantag göras, om passagerares sprit under färden förvarades i slutet kärl och uppenbarligen icke vore avsedd att förtäras under färden. Föreningen Sveriges landsfiskaler har ifrågasatt, huruvida icke alla spritdrycker som medfördes i fordonet borde tagas i förvar, oavsett huruvida föraren eller de mer eller mindre berusade passagerarna gjorde gällande att dryckerna icke vore förarens egendom. Om föraren, sedan färden avslutats, anträffades i sin bostad eller på annat håll, funnes ingen anledning att taga eventuellt vid färden medhavda spritdrycker i förvar.

I anledning av den föreslagna, från 1924 års förverkandelag hämtade bestämmelsen, att spritdrycker skola kunna förklaras förverkade endast om vederbörande ådömes ansvar, ha överståthållarämbetet och statspolisintendenten föreslagit, att lagen måtte givas sådan utformning, att omhändertagna drycker skola kunna förklaras förverkade, även om vederbörande är minderårig eller otillräknelig eller ej kan anträffas och sålunda ej kan ådömas ansvar.

Slutligen har föreningen Sveriges landsfiskaler förordnat, att polisman, som med stöd av vägtrafikstadgan förbjuder alkoholpåverkad person att föra motorfordon, skall tillerkännas rätt att taga av denne medhavda rusdrycker i förvar.

Kungl. Maj:t har förut i dag på anmälan av chefen för kommunikationsdepartementet beslutat till riksdagen avlåta proposition med *förslag till ändrad lagstiftning angående s. k. rattfylleri m. m.* I denna proposition föreslås ändrad lydelse av bl. a. 1 och 2 §§ i 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon. I anledning av den nya brottsbestämningen i 1 § nyssnämnda lag föreslås en jämkning av 21 § vägtrafikstadgan. Vidare förordas vissa ändringar i lagen den 31 maj 1934 om blodundersökning i brottmål, i huvudsak innebärande att befogenhet att föranstalta om blodundersökning å den som med skäl misstänkes för rattfylleri skall tillkomma även polisman.

I den remitterade promemorian har såsom redogörelsen visar föreslagits en väsentlig utvidgning av 1924 års lagstiftning angående förverkade av spritdrycker och vin. Enligt förslaget skall sålunda polismyndighet vara pliktig att taga i förvar jämväl rusdrycker, vilka påträffas hos person, som anhålles för onykterhet vid förande av motorfordon, och av honom medförts å färden.

Departement-
chefen.

I likhet med de hörda myndigheterna och sammanslutningarna finner jag goda skäl tala för en utvidgning av lagstiftningen. Därvid torde med beaktande av de synpunkter, som framförts i yttrandena, vissa jämkningar böra vidtagas även beträffande de nu gällande föreskrifterna angående omhändertagande av rusdrycker hos den som anhålles för fylleri.

Såsom föreningen Sveriges landsfiskaler erinrat är det icke nödvändigt, att en berusad person anhålles. Även om han kan taga vara på sig själv, synas emellertid rusdrycker som påträffas hos honom böra få tagas i beslag. Lagen torde därför böra utsträckas att omfatta även detta fall. Då det omhändertagande, som här avses, till sin natur torde vara att anse som ett beslag, synes sistnämnda beteckning böra komma till användning.

I fråga om de olika slag av rusgivande medel som skola tagas i beslag har såsom förut nämnts i ett par yttranden förordats en utvidgning av förslaget, så att det skulle komma att omfatta jämväl maltdrycker. En sådan utvidgning av lagstiftningen synes knappast vara påkallad. Den nya lagen torde, i likhet med 1924 års lag, böra avse endast rusdrycker samt rusgivande ersättningsmedel därför.

Enligt 1924 års förverkandelag åligger det »polismyndigheten» att omhändertaga rusdrycker, som påträffas hos överlastade personer. Ordet polismyndighet har i särskilda författningar givits olika innebörd och kan med hänsyn härtill tänkas giva anledning till missförstånd. Då polisman av praktiska skäl bör äga rätt att verkställa det ingripande, varom nu är fråga, synes polismandens befogenhet härutinnan böra uttryckligen angivas i lagen. Att även överordnad polismyndighet har denna beslagsrätt torde vara klart utan särskilt stadgande i nu ifrågavarande lag.

Vad nu sagts närmast med avseende å den som beträdes med fylleri synes i huvudsak böra äga motsvarande tillämpning beträffande alkoholpåverkade förare av motorfordon.

Förut i dag har Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för kommunikationsdepartementet beslutat, att till riksdagen skall avlätas proposition, innefattande bland annat förslag till ändring i vissa delar av 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon. Under förutsättning att detta förslag upphöjes till lag synes beslagsrätt böra stadgas med avseende å de brott som avses i 1 § av nämnda lag. Detta gäller även det fall att sådant brott skall bestraffas enligt 2 § i förslaget. På grund av utformningen av sistnämnda lagrum torde emellertid någon hänvisning till detsamma icke vara erforderlig i nu ifrågavarande lag.

Beslag synes böra äga rum då någon med skäl misstänkes för sådant brott som nu är i fråga, oavsett om han anhålles eller ej. Enahanda förutsättning för ingripande stadgas i liknande sammanhang i lagen den 12 maj 1933 om vissa tvångsmedel i brottmål. Vidare må nämnas, att enligt lagen den 31 maj 1934 om blodundersökning i brottmål blodprov får tagas å den som med skäl misstänkes för rattfylleri. Däremot torde det av skäl som anförts i promemorian möta betänkligheter att stadga skyldighet att beslagtaga rusdrycker hos den som, utan att ha gjort sig skyldig till rattfylleri, av polisman förbjudes att föra motorfordon. Promemorians ståndpunkt i denna del har i samtliga yttranden på ett undantag när lämnats utan erinran.

Enligt det remitterade förslaget skulle beslaget i nu förevarande fall avse sådana drycker och ersättningsmedel som av föraren medförts å färden. Detta stadgande har i vissa yttranden lämnats utan erinran. I några yttranden har ifrågasatts en vidsträcktare, i andra åter en mera begränsad bestämmelse härutinnan.

Att vinna en ur alla synpunkter fullt tillfredsställande lösning av detta spörsmål torde vara förenat med svårigheter. För egen del vill jag till en början förorda, att de drycker, som föraren medfört för egen räkning, skola tagas i beslag, oavsett om de kunna antagas vara avsedda för förbrukning under färden eller ej. Det remitterade förslaget bygger på denna uppfattning. Såsom i flera yttranden framhållits synes emellertid möjlighet böra finnas att omhändertaga även drycker, som medförts av passagerare. I detta fall torde emellertid beslagsrätten böra begränsas till sådana drycker, som kunna antagas ha varit avsedda jämväl för föraren.

Även i de fall varom nu är fråga bör polisman vara behörig att verkställa beslag. Jag vill i detta sammanhang anmärka, att i förenämnda proposition föreslagits sådan ändring i 1934 års lag om blodundersökning i brottmål, att polisman tillerkännes befogenhet att föranstalta om tagande av blodprov å den som med skäl misstänkes för rattfylleri.

Enligt 1924 års lag skall egendom som tagits i förvar dömas förverkad, om ansvar ådömes för fylleriförseelsen. Jämväl enligt det remitterade förslaget förutsättes för förverkande, att ansvar ådömes för brottet. Överståthållarämbetet och statspolisintendenten ha däremot föreslagit, att egendomen skall kunna förklaras förverkad, även om vederbörande är minderårig eller otillräknelig eller ej kan anträffas och sålunda ej kan ådömas ansvar.

En jämkning av förslaget i denna del synes vara påkallad. Enligt min mening böra ifrågavarande drycker förklaras förverkade, om vederbörande finnes ha begått det brott, som föranlett beslaget. Hans skuld synes böra prövas endast i anledning av ansvarstalan mot honom. Det torde knappast vara påkallat att bereda möjlighet att föra särskild talan angående förverkande. Om den tilltalade finnes ha begått brottet, bör den beslagtagna egendomen kunna förklaras förverkad även om straff icke ådömes. Det bör nämligen uppmärksammas, att domstol i stället för att döma till ansvar kan förordna om tvångsuppfostran samt att domstol enligt den nya lagstiftningen om villkorlig dom kommer att ha möjlighet att i samband med sakerförklaring förordna om villkorligt anstånd med straffets ådömande. Om den nu föreslagna jämkningen vidtages, kommer egendomen vidare att kunna förklaras förverkad, om den tilltalade på grund av sin sinnesbeskaffenhet förklaras fri från ansvar. Minderåriga, vilka ej fyllt femton år och sålunda ej kunna åtalas, torde däremot ej böra omfattas av lagstiftningen. Erforderliga ingripanden mot dem böra ske med stöd av den sociala skyddslagstiftningen.

I överensstämmelse med vad som skett i flera författningar, innehållande beslagsregler, torde även i den nu ifrågasatta lagstiftningen böra upptagas vissa kontrollföreskrifter rörande beslagsrättens handhavande. Om den som verkställt beslaget själv äger anställa åtal för brottet, synes han böra vara skyldig att, om han finner beslaget böra bestå, så snart ske kan väcka ansvarstalan. I annat fall bör han utan dröjsmål underrätta vederbörande åklagare om beslaget, varefter denne bör skyndsamt pröva huruvida beslaget skall bestå. Om åtal ej anställes inom en månad från det beslaget ägt rum, torde beslaget böra hävas. Liksom enligt 1933 års lag om vissa tvångsmedel i brottmål bör emellertid Konungens befallningshavande kunna medgiva, att beslaget får bestå under viss ytterligare tid. Sistnämnda stadgande torde vara erforderligt med hänsyn till bland annat det fall, att den för brott misstänkte icke kan anträffas med stämning.

Slutligen må erinras, att bestämmelserna i 1933 års lag om vissa tvångsmedel i brottmål skola äga tillämpning i den mån avvikande föreskrifter icke meddelats i den nu föreslagna lagstiftningen.

De nya bestämmelserna synas böra träda i kraft den 1 juli 1941. 1924 års lag bör emellertid även efter nämnda tidpunkt tillämpas beträffande egendom som tagits i förvar före den nya lagens ikraftträdande.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.*

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågasvarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Stefan Stiernstedt.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 21 mars 1941.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet STERZEL.

Enligt lagrådet den 19 mars 1941 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 mars 1941, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsassessorn Gunnar Danielson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. 4

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 mars 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets förut i dag avgivna utlåtande över det den 7 i denna månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

T. Eliasson.